

WaterPeilingen

Nieuwsbrief VWG nummer 64, 15 oktober 2026

De digitale nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15e van de maand.

In dit nummer:

- Bestuur
- Bijeenkomsten en excursies
- Nieuws uit de waterschappen
- Agenda
- Overige zaken

Bestuur:

Het bestuur vergadert mogelijk nog in december van dit jaar.

Op vrijdag 2 oktober is de jaarlijkse ALV gehouden, deze keer in Alkmaar de plaats waar de VWG in 1990 werd opgericht.

Tijdens de ALV hebben de aanwezige leden ingestemd met het omzetten van de Akte van Oprichting, november 1990 naar de Statuten 2026.

Daarbij is de tekst vastgesteld.

De procedure is als volgt. Momenteel is het tekstvoorstel voorgelegd aan een notaris, zodra deze in heeft gestemd met het tekstvoorstel of nog een enkele aanpassing heeft gedaan dient er een nieuwe ALV te worden gehouden.

Volgens de Akte van Oprichting zou die ALV binnen vier weken na 2 oktober gehouden moeten worden, dat zou uiterlijk op vrijdag 30 oktober moeten plaatsvinden. Die datum is nu sterk afhankelijk van de tijd die de notaris nodig heeft om een reactie te geven.

Tijdens de volgende ALV kunnen geen wijzigingen meer worden aangebracht in de tekst. De aanwezige leden kunnen instemmen met de nieuwe Statuten van de VWG. Zowel de Akte van Oprichting (Artikel 19 lid 3) als de Statuten (Artikel 19 lid 3) schrijven voor dat 2/3 van de leden in moet stemmen met deze omzetting.

Concreet wil dat zeggen dat er tenminste 170 leden aanwezig moeten zijn. Dat zou dan de grootste bijeenkomst worden in de geschiedenis van de VWG.

Mocht het aantal van tenminste 170 leden niet worden gehaald dan is het bestuur bevoegd om aansluitend een tweede ALV op dezelfde dag en plaats te houden en dan eigenstandig het besluit van instemming te nemen.

Uiteraard wordt u op de hoogte gehouden van het verdere verloop van dit proces en uitgenodigd voor de bedoelde ALV.

Vincent Erdin
Secretaris VWG

TWG:

In de afgelopen jaren is er hard gewerkt om alle oude nummers van TWG digitaal te ontsluiten. Mocht u een nummer uit een van de voorgaande jaren nog eens na willen lezen dan kan dat via de website: Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis en dan Tijdschrift. U krijgt dan een overzicht van alle beschikbare jaren. Alleen 1992, 1993 en 2008 moeten nog opgenomen worden. Verder is de afspraak met de uitgever dat het jaargang pas twee jaar na het verschijnen geplaatst mag worden. 2024 komt in het voorjaar van 2027 digitaal beschikbaar.

Met dank aan de webmaster voor het vele werk dat hij voor de VWG achter de schermen heeft verricht.

Bijeenkomsten en excursies

In de bestuursvergadering van 18 september is gesproken over de huidige vorm van de Voor- en Najaarsbijeenkomsten. In 2011 liet de toenmalige Excursiecommissie Bont & Blauw weten er mee te willen stoppen. In 2013 is de draad weer opgepakt door Pieter Jan Hofman en Vincent Erdin.

Het aantal deelnemers steeg geleidelijk tot ruim 35. Dat was een gunstig teken, er was belangstelling voor de onderwerpen die werden aangedragen en men was bereid om te reizen. De VWG is een landelijke vereniging. In 2020 werd de samenleving hardhandig geconfronteerd met C-19. In 2020 konden om die reden geen excursies worden gehouden. Vanaf 2022 kwamen er meer mogelijkheden maar moesten we met lede ogen aanzien dat het aantal deelnemers fors was teruggelopen en dat dit zich ook niet meer herstelde. Er waren twee gunstige uitzonderingen: juni 2024 en juni 2026: de vaartocht rond Maastricht met toelichting door Ton Burgers.

Op 18 september is het voorstel gedaan om een jaarlijkse bijeenkomst te organiseren bij een van de hoogheemraad-, waterschappen in samenwerking met SSF, de partner waar de VWG eens in de vijf jaar ook het lustrum mee viert.

Omdat wij als bestuur denken dat water en waterstaatsgeschiedenis niet alleen in het verleden maar ook morgen en overmorgen relevant is en blijft hopen we dat de bijeenkomsten nieuwe stijl breder gedragen zullen worden. Tegelijkertijd hopen we hiermee ook de naamsbekendheid van de VWG te vergroten.

Uit het vorenstaande mag niet afgeleid dat het minder goed gaat met de VWG. Het goede nieuws is dat de vereniging zich tegen de stroom in mag verheugen in een toename van nieuwe leden die nog actief zijn in hun werkzame leven.

TWG blijft het paradepaardje van de VWG.

Ook van de digitale nieuwsbrief WP is bekend dat deze naar meer mailadressen wordt verzonden dan er leden zijn.

Voorstellen over de bijeenkomsten nieuwe stijl leest u uiteraard in een WP zodra daar meer duidelijkheid over is.

Vincent Erdin, Excursiecommissie.

Op vrijdag 2 oktober werd de Najaarsbijeenkomst van de VWG in Alkmaar gehouden. Het onderwerp was: Westfriese Omringdijk. De naam is een 'containerbegrip' omdat de naam nergens op een straatnaambordje staat. Steeds heeft de dijk andere namen: Breedstraat, Grote Oost, Nieuwe Dijk, Zeedijk om er een paar te noemen.

Jesse Deijl, beheerder beeld- en kaartcollectie, Regionaal Archief Alkmaar, naam ons op enthousiasmerende wijze langs bijzondere locaties waar de dijk loopt. Hij gebruikte hier historisch beeldmateriaal voor zoals aanwezig in de collectie van het archief. Nu trekt een dijk als deze zich niets aan van het werkgebied van een archief. Om de hele dijk in beeld te krijgen zou ook het Streekarchief in Hoorn bij deze virtuele reis betrokken moeten worden.

Alkmaar heeft echter voldoende beeldmateriaal om de dijk te laten zien en daarmee ook de waarde van het materiaal, verschillende keren kwam er een bijpassend krantenbericht voorbij.

Aansluitend kwam Rob Veenman aan het woord, oud hoogheemraad bij HHNK en met 27 jaar als dagelijks bestuurder een deskundige om tal van facetten mee te delen waar een hoogheemraadschap mee te maken heeft bij het onderhouden van de dijk, de veiligheid en daarbij de cultuur historische waarde in het oog te houden.

Na de lunch was mevrouw Helga Danner die haar kijk op de dijk meegaf. Mevrouw Danner is werkzaam geweest bij de provincie Noord-Holland en was de aangewezen ambtenaar bij het aanwijzen van de Westfriese Omringdijk als provinciaal monument.

In vogelvlucht nam zij ons mee vanaf de beginjaren waarin de dijk geleidelijk aan herkenbaar werd als totale dijk in de dertiende eeuw tot zo'n 700 jaar later en de aanwijzing een feit was.

Door Frits David werd niet zonder reden opgemerkt dat het werk van mevrouw Danner belangrijk is geweest voor het beschermen van de Westfriese Omringdijk en daarmee de opmaat vormde om ook andere dijken de status van beschermd monument te geven.

Tot slot was er nog een korte virtuele presentatie langs de dijk: van Enkhuizen via Broekerhaven en Hoorn naar Eenigenburg, Medemblik en De Ven.

Voor belangstellenden was er nog een wandeling onder leiding van Frits David Zeiler.

Algemeen:

Opmerking vooraf: de, vaste, rubriek over de Unie van Waterschappen en de hoogheemraad- en waterschappen bevat een selectie van recent nieuws. Mocht u meer over een hoogheemraadschap- of waterschap willen weten dan dient u de website te raadplegen.

Vrijwel dagelijks maar in ieder geval wekelijks worden er nieuwe berichten geplaatst.

Bij het opnemen van berichten in deze rubriek is het streven om een landelijk overzicht te presenteren, al kunnen bepaalde gebeurtenissen soms langer aandacht genereren.

Als voorbeeld: juli 2021 en de wateroverlast in Valkenburg (Limburg) binnen het waterschap, provincie en gemeenten kwam de dringende vraag om maatregelen te treffen teneinde een dergelijk voorval te voorkomen dan wel de schade fors te beperken.

Die maatregelen in de vorm van waterbergingen en kunstwerken kunnen complex zijn waardoor het weer interessant is om te blijven volgen.

Een ander voorbeeld is het project Landgoederen in de Achterhoek langs de Berkel, de landgoederen zouden verdrogen als het water niet dieper het gebied in gebracht zou worden. Dat zijn langjarige projecten en interessant om periodiek te blijven volgen.

De kanttekening is dat nieuws makkelijk vindbaar moet zijn op de website van een hoogheemraad- en waterschap.

Op de rand van faillissement.

In de haven van Lauwersoog staat het WEC, het gebouw waar een expositie is over de Waddenzee die sinds 2009 op de Werelderfgoedlijst van UNESCO staat. Daarnaast is er de huisvesting van de voormalige zeehondencreche in Pieterburen.

De gedachte was dat het WEC dat in het voorjaar van 2025 twee functies in een zou kunnen verenigen: expositie en zeehondencreche. Dat lijkt nu op een forse misrekening uit te lopen. Het WEC stevent regelrecht af op een faillissement.

De provincie Groningen en de gemeente Het Hogeland willen geen financiële bijdrage en het ministerie zou met geld over de brug willen komen als het om de opvang van zeehonden gaat. Mocht het WEC de deuren moeten sluiten dan staat er straks een leeg gebouw dat volstrekt uit de toon valt bij de andere gebouwen in de haven.

Vanaf het Waddeneiland Schiermonnikoog was de eerste blikvanger de stad Groningen maar nu het detonerende WEC.

Nieuws uit de waterschappen

Unie van Waterschappen (Den Haag).

De Unie reageerde bij monde van Jeroen Haan, voorzitter, op de Troonrede. Het motto van de reactie is: Investeren in water is investeren in de toekomst. Dat wil zeggen dat er voldoende structurele middelen beschikbaar moeten zijn. Weerbaar zijn tegen extremen vraagt om een gezamenlijke lange termijn agenda, het verbeteren van de kwaliteit van water, ruimte voor water en investeren in de veiligheid. Om de waterkwaliteit te verbeteren en mee te kunnen groeien met de klimaatveranderingen is structureel geld nodig om investeringen te kunnen blijven doen. Nederland moet zich steeds meer gaan realiseren dat zestig procent van het land kwetsbaar is voor overstromingen. In het kader van het HWBP wordt er al op veel plaatsen gewerkt aan versterkingen van dijken en het aanleggen van extra ruimte voor water. De toekomst zal leren of dat voldoende is of dat er op sommige of meerdere plekken meer nodig is.

Met het oog op de verkiezingen van 18 maart 2027 organiseert de Unie van Waterschappen in samenwerking met de hoogheemraad- en waterschappen een 'Waterportret van Nederland' samenstellen.

Met het waterportret worden bezoekers van de reizende tentoonstelling geattendeerd op de waarde van waarde. Belangstellenden om aan het waterportret mee te werken kunnen zich tot 23 oktober aanmelden. Op de website van het hoogheemraadschap van Rijnland staat meer informatie, maar het is een landelijk project. Er is een vergoeding beschikbaar.

Waterschap Vechtstromen (Almelo)

Oktober is de maand van de geschiedenis. Voor het waterschap geldt dat wel in het bijzonder nu er bij werkzaamheden aan het Nieuwe Drostendoep bij Coevorden een middeleeuwse fibula (dasspeld) is gevonden tijdens archeologisch onderzoek.

De speld is het bewijs dat er al vroeg in de middeleeuwen mensen in het gebied woonden en werkten en dat dat vandaag de dag niet anders is.

Geschiedenis ligt niet alleen vast in boeken of in musea maar gewoon in de bodem van een waterschap.

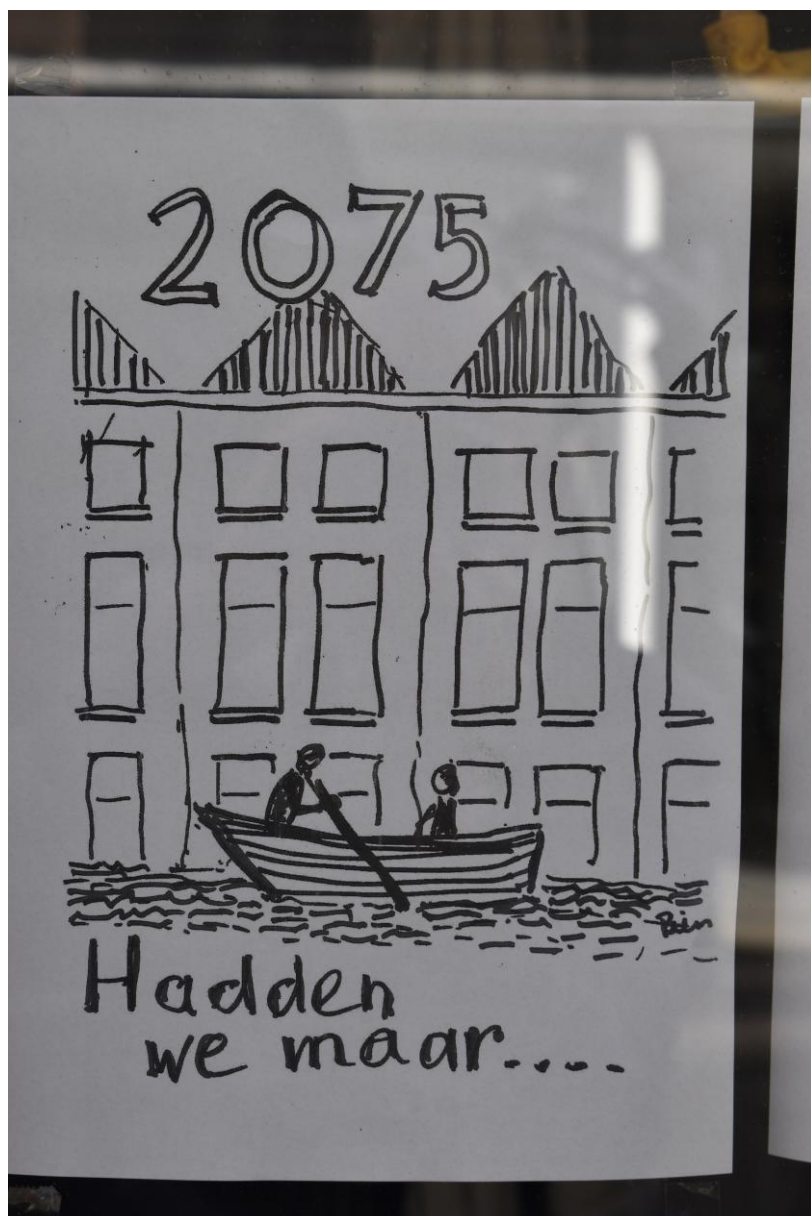
Op veel plaatsen in het land wordt aandacht besteed aan de maand van de geschiedenis. Kijk voor bijzonderheden op de website van uw gemeente, hoogheemraad- of waterschap om te zien of er iets te doen is in deze weken.

Waterschap Hollandse Delta (Ridderkerk)

In de binnenstad van Dordrecht was tussen 19 en 30 september het Festival voor de vloed.

Vlak voor het stormseizoen op 1 oktober begint wil het waterschap aandacht vragen voor de mogelijke gevolgen van een echte vloed en de overlast die daarvan ondervonden kan worden. Het festival is er dan ook op gericht om inwoners bewuster te maken van de dreigende gevaren.

Bijgaand twee impressies hoe er op een affiche uitziet en hoe de Gebroeders De Witt een rol kregen toebedeeld.

(affiche in de Voorstraat van Dordrecht, afb. ve).

(De Gebroeders De Witt op de Visbrug in Dordrecht, afb. ve).

Waterschap Scheldestromen (Middelburg)

Vrijdag 16 oktober is er op de grens van Zeeuws Vlaanderen een bijzondere bijeenkomst. Het gaat over de watervisie in het grensgebied Nederland – België.

De presentatie is op een schip dat voor dit doel afgemeerd ligt in het Kanaal Terneuzen – Gent bij de grensovergang Sas van Gent (Westkade 1) – Zelzate.

Verschijnt:

De *Wateratlas van Noord-Holland*, de onbekende wegen van het water, is een succes geworden, mocht u nog een exemplaar willen kopen wees dan snel voordat de 1 e editie helemaal uitverkocht is. Er wordt wel nagedacht over een 2 e druk maar dat geeft nog geen zekerheid dat die er ook daadwerkelijk gaat komen.

Agenda

Beste genodigde,

De stichting Schilthuisfonds waarborgt al meer dan 40 jaar de wetenschappelijke en praktische beoefening van het waterrecht en de watergeschiedenis. Dit doet het fonds door het ondersteunen van drie leerstoelen en door bijdragen te leveren aan de totstandkoming van relevante publicaties voor de watersector.

Stichting Schilthuisfonds organiseert jaarlijks een aantal online lunchbijeenkomsten, met als doel de drie door het fonds gesteunde leerstoelen bredere bekendheid te geven.

Lezing 26 oktober 2026

Prof. dr. Petra van Dam, die de leerstoel Water- en Milieugeschiedenis aan de Vrije Universiteit Amsterdam bekleedt, verzorgt op 26 oktober van 12.00 tot 12.45 uur de lunchlezing **“Komen de Russen? De IJssellinie tijdens de Koude Oorlog in de jaren '50.”** De IJssellinie, die in de tijd van de Koude Oorlog langs de IJssel werd gebouwd om Russische tanks tegen te houden (hoewel het vliegtuig toen al uitgevonden was), is lang topgeheim geweest. Hij stond niet op de kaarten en voor de onderdelen werden tijdens de bouw codenamen gebruikt. De rol van de IJssel als waterige hindernis begint echter al tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Prins Maurits van Nassau liet vanaf 1591 kleine fortjes langs de IJssel bouwen. Menno van Coehoorn, de oppervestingbouwer van de Republiek, stelde in 1701 voor om vier stuwen te bouwen in de Rijn en de IJssel om het water in de IJssel op te stuwen en het land erlangs te inunderen. Dit plan werd in 1949 uit de kast gehaald. Waarom gebeurde dat, en wat betekende dit voor het landschap en de waterhuishouding?

Een bestuurslid van het Schilthuisfonds, zal de lezing begeleiden. Na afloop is er de mogelijkheid om vragen te stellen.

U bent van harte uitgenodigd om de lezing online via Teams bij te wonen. Aanmelden kan via [dit aanmeldformulier](#). U ontvangt vervolgens een bevestiging met de Teamslink om deel te nemen.

Met vriendelijke groet,

Stichting Schilthuisfonds

19 maart 2027: Jaarcongres Moderne Tijd, plaats Ateliergebouw van het Rijksmuseum Hobbemastraat 22 in Amsterdam.

Thema: Planten in de vensterbank. De domesticatie van de natuur tussen 1780 en 1940.

2027: 750 jaar Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard, er is inmiddels een website ontworpen die alle informatie beschikbaar zal stellen over dit bijzondere jubileum: [www. Alblasserwaard750jaar.nl](http://www.Alblasserwaard750jaar.nl)

2027: De Unie van Waterschappen bestaat 100 jaar.

2027: 100 jaar waterloopkundig onderzoek en oprichting Waterloopkundig Laboratorium in 1927

2027: 25 jaar Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
2027: 200 jaar Kanaal Terneuzen – Sas van Gent en Gent.

19 maart: Werkgroep Moderne geschiedenis

2028: 75 jaar na 31 januari/ 1 februari 1953; bestemming van de VoorjaarsExcursie Watersnoodmuseum Nieuwerkerk (Schouwen Duiveland).

2029: Wetterskip Fryslân bestaat 25 jaar.

2030: op 8 november 1990 werd de VWG opgericht en bestaat nu 40 jaar. (op of rond deze datum zal er een jubileumbijeenkomst worden georganiseerd).

2030: 175 jaar na de overstroming van de grote rivieren begin maart 1855.

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

2030: De Wieringermeer bestaat 100 jaar

2030: 5 november Sint Felixvloed van 1530. Getroffen gebieden lagen in Holland, Brabant, Zeeland en Vlaanderen.

2030: Lustrum Symposium SSF (45 jaar en VWG 40 jaar).

2032: De Afsluitdijk bestaat 100 jaar

2033: in 1533 ontstonden de eerste waterschappen in Friesland, uiteindelijk werden dat er 1.500. Nu werkt het Wetterskip Fryslân (Leeuwarden) in de provincie, op de Waddeneilanden Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland en in een taartpuntje in de provincie Groningen.

In de komende jaren zijn er tal van herdenkingen, het overzicht zal periodiek worden bijgewerkt.

Mocht iemand belangstelling hebben om over een van de bovengenoemde gebeurtenissen een bijdrage te leveren in TWG dan zijn de richtlijnen daarvoor op de website te vinden.

Overige zaken

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: **waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl** . Helaas komt het incidenteel voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Helaas komt het voor dat niet alle mailberichten ook op dit mailadres afgeleverd worden, bij twijfel: trek aan de bel of stuur het bericht met het verzoek om een bevestiging van aflevering/ontvangst.

Het mailadres waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl ook gebruiken als u andere vragen met betrekking tot de VWG heeft. Via dit mailadres worden ontvangen berichten verzonden naar de juiste persoon.

Vincent Erdin, secretaris VWG
15 oktober 2026
Middelburg